

Æмбарынгæнæн фыстæг

4 къласы кусæн программæмæ.

(Кæсыны чиныг 4 къласæн, автор Туаты Ларисæ).

Программæмæ гæсгæ- 58 сахаты.

Ирон кæсынад у, кæстæр кары скъоладзауты цæттæгæнæн системæйы сæйрагдæр предметтæй иу, ирон æвзагимæ лæууы æмрæнхъ æмæ ахуыргæнинæгты ахуыр кæны раст фыссын, и сын хъомыладон ахадындынад æмæ рæзын кæны сывæллæтты дунæмбарынад.

Ирон æвзаг куыд ахуыр кæна сывæллон, уый иннæ предметы ахуырадæн дæр у пайда.

Ирон æвзаг æмæ ирон кæныны курс сты кæрæдзиуыл æнгом баст, иу иннæйы æххæст кæны. кæсыны фæлтæрддзинадыл куыст сывæллоны ахуыр кæны хуыздæр æмбарын тексты мидис, уарзондзинад взæрын кæны литературæмæ.

Кусæн программæ хаст æрцыдысты Кæсыны чиныгæй ахæм уацмыстæ, структурæ афтæ арæст у æмæ дзуапп дæтты аивадон - эстетикон, литературон, коммуникативон хæстæн.

Сæйраг хæйттæ:

- 4 къласы ирон кæсыны программæмæ хаст æрцыдысты ирон фысджыты Айларты Чермен, Чеджемты Æхсар, Дзесты Куыдзæг, Коцойты Арсен, Дзасохты Музафер, Хетæгкаты Къостайы уацмыстæ, кæцытæ цымыдисагдæр сты кæстæр кары сывæллæттæн.
- скъоладзауты раст, æмбаргæ æмæ тагъд кæсыны

фæлтæрддзинадтыл кусын; чиныгимæ кусын зонын; скъоладзауæн
йæхицæн цымыдисаг цы чингуытæ сты, уыдон æвзарын зонын;
- ныхасы куысты хуызтæ - хъусын, дзурын, кæсын, фыссын
иумæйагæй.

Кусæн программæ арæст у ахæм сæйраг хæйттæй:

Адæмон сфæлдыстад, уарз фæллой, афæдзы афонтæ, нæ
алыварс дуне, кæмæй у сæрыстыр Ирыстон.

Ахуыры нысанта:

4 къласы кæсыны ахуыртæ арæст сты ахæм нысанта æххæст
кæнынмæ:

- раст, æмбаргæ, аив æмæ тагъд кæсыны фæлтæрддзинадыл;
скъоладзауты разæнгард кæнын кæсынмæ; зонын чиныгимæ кусын;
чиныгæй хъæугæ æрмæг исынмæ фæцалх кæнын; цы бакастытсы,
уыцы уацмыстæн хи хъуыдытæ дзурынмæ фæцалх кæнын, ома
ныхасы алы хуызтыл ахуыр кæнын;
- цымыдис сæ кæнын алфамбылайы дунемæ лæмбынæгдæр
хъус дарын, æмæ æмбарын, уый дæр ацы дунейы хай кæй у, ирон
классикты уацмыстæ кæсын æмæ зонынмæ;
- скъоладзаутæн уарзын кæнын ирон литературæ, иннæ
адæмы хæттыты литературæ, хорз æвзæрæй иртасын ахуыр
кæнын, кусын сывæллоны миддунейы хъæздыгдзинад фылдæр
кæнын.

Предметы бынат ахуырадон пъланы

Ахуырадон пъланы кæсыны уроктæн ис 2 сахаты ахуыры азы 1

- аг хай, 1 сахат ахуыры азы 2 -аг хай. Ёмткæй райсгæйæ кæсыны уроктæн лæвæрд цæуы 52 сахаты афæдзы дæргы.

Кусæн программæ конд у Туаты Ларисæйы чиныг 4 къласæн

КÆСЫНЫ ЧИНЫГ, Цæгат-Ирыстон Аланийы министрады

уынаффæмæ гæсгæ фидаргонд æрцыд 2014 азы.

Цæмæй ацы программæ æххæстгонд æрцæуа, уый тыххæй

ахуырты пайдагонд цæудзæн ахæм куысты хуызтæ: фронталон

фæрстытæ, иумæйаг дискусси; иумæйаг æмæ хибарæй куыстытæ.

Ирон кæсыны урокты хъусдард цæуы мидпредметон æмæ иннæ

предметтимæ бастдзинадмæ -(ныв кæныны æмæ музыкæйы);

Ахуырадон архæйдтытæ, фæлтæрддзинæдтæ æмæ

куысты хуызтæ.

Кæсыны фæлтæрдзинадыл кусгæйæ скъоладзаутæ

хъуамæ сахуыр уой:

- ☐ Раст, æмбаргæ, тексты мидисмæ гæсгæ интонации ивын, аив æмæ тагъд кæсыныл;
- ☐ Аразын монологон æмæ диалогон ныхас, кæй бакастысты, уыцы уацсмысмæ гæсгæ стæй хи царды хабæрттыл æнцойгæнгæйæ;
- ☐ предмет æрфыссын æмæ абарын;
- ☐ мырты раст дзурыныл архайын;
- ☐ кæсгæйæ дзырдтæ раст кæсын фонетикон æгъдаумæ гæсгæ, стæй цавды æгъдæуттæм гæсгæ;
- ☐ рольтæм гæсгæ кæсыныл ахуыр кæнын;
- ☐ раст аразын ныхас , ныхасы нысан æмбарын æмæ йæ куы

хъæуа, уæд раст кæнын;

□ зонын уацмысы мидис хи ныхæстæй дзурын текстмæ хæстæг æмæ скъуыддзæгтæй, дзургæйæ сурæт ныв кæнын, кæнæ ныв кæны, зонын текст дих кæнын хæйттыл, кæнæ мидисмæ гæсгæ, ома хъуыдымæ гæсгæ;

□ сæхæдæг хъуамæ арæхсой тексты ссарын дзырдтæ, кæнæ хъуыдыйæдтæ, сæйраг архайджыты æрфыстæн кæцытæй спайда кодта автор, кæнæ æрдзы фæзындты æрфыстæн, барын архайджыты кæцыдæр миниуджытæ, сæ архайд, цæмæн бакодта афтæ хи позиции дзурын.

Фæстиуджытæ.

4 къласы кæрон скъоладзаутæ хъуамæ зоной:

- зæрдывæрдæй 8-9 æмдзæвгæйы;
- 5 аргъауы дзурын зонын, 10 æмбисонды, 2-3 фразеологон дзырдбасты, царды кæцы уавæрты сæ ис спайда кæнын растдæр;
- цы бакастысты, уыцы уацмысты авторты зонын, цы жанры фыст сты, уый иртасын;
- кæсын 70-80 дзырды онг;
- тексты мидис æмбарын, авторы позиции иртасын, хи хъуыдытæ дзурынмæ арæхсын;
- хъуыды кæнын тексты кæрон , кæнæ райдайæн;
- пълан аразын цы æрмæг бакастысты, уымæ;
- тексты архайджытæй характеристикæ дæттын;
- тексты сæйраг хъуыды иртасын;

- с;ргонд дæттын текстæн, кæнæ иллюстрацитæн;
- хъусын иннæ ахуыргæнинæгты дзæппытæн аргъ дæттын,
æмбарын иннæ адæймаджы позиции текстмæ æмæ йын аргъ
кæнын;

Ахуырдаутæ хъуамæ зоной:

- рольтæм гæсгæ кæсын;
- конкурсты архайын;
- хъæрæй, раст, тагъд, æмбаргæ кæсын зонын;
- цы уацмыс бакастысты, уый темæ æмбарын.

		Ахуырад æмæ наукæ .
1		Чиныг . Цæрукъаты В.
2		Амонджын бон. Дзасохты М.
3		Хазби. Цæрукъаты В.
4		Адæмон дзургæ сфæлдыстад.
		Сыррдон уæйгуыты куыд асайдта.
		Куыст – цардæн фæрæз.
5		Фæллойы зарæг. Хацырты С.
6		Сауцъиу æмæ Æхсыргур. Чеджемты Г.
7		Уарз фæллой. Айларты И.
8		Хæххон бæлццон. Айларты Ч.
9		Цъырцъыраг.Чеджемты Г.
10		Тега бæлас. Дзесты К.
11		Мыртгæ бæласы хъыг. Чеджемты Æ.
12		Авджы сæстытæ. Хуыгаты Л.
		Сæрд.
13		Найынмæ. Плиты Х.
14		Хъæддаг бабызы лæппын. Дзасохты М.
15		Изæрæй. Токаты А.
16		Зилгæ мал.Ситохаты С.
17		Хъæды. Плиты Х.

18		Сæгуыты лæппын.Ситохаты С.
19		Сæрдывгон изæр. Хаджеты Т.
20		Куысыфтæ æмæ дурын. Коцойты А.
21		Жоркæ. Бæдоаты Хъ.
		Зæххы сой-царды сой
22		Зæхх-мад. Чеджемты Æ.
23		Цæмæ бæллы бæлцзон. Джыккайты Ш.
24		Æвдадзы хос.
25		Иу къусы. Хъазиты М.
26		Мæкъуылтæ фервæзын кодта. Дзесты К.
27		Дыргъдонгæс æмæ уæздæттæ. Андерсен.
28		Дидинджытæ. Будайты М.
29		Нартыл фыддуг скодта.
		Фæззæг ралæууыд йæ рады.
30		Фæззæджы нывтæй. Кочысаты М.
31		Бæркадхон. Айларты Ч.
32		Æрдз Хуыцауæй адæймагыл фæдзæхст у. Хъайтыхъты А.
33		Бæркадджын фæззæг. Цæрукъаты А.
34		Бехъаны мугæ.Дзасохты М.
35		Хъæды.Хæмыцаты А.
36		Хърихъупп Бипп-Бипп . Мамсыраты Д.
37		Зырнагон.Чеджемты Г.
		Нæ адæмы ивгъуыд дуджы нывтæ.
38		Мæгуыры зæрдæ .Хетæгкаты Къ.
39		Задалески Нана.АйлартыЧ.
40		Уæййаг сывæллæттæ. Гæдиаты С.
41		Бæрæгæхсæв.Чеджемты Г.
42		Мæгуыр адæм. Л.Толстой.
43		Æмбæлттæ.Барахъты Г.
44		Куырм бæх.К. Ушинский.
45		Къостайæн. Гулуты А.
46		Уæйыджы цæссыгтæ.Чеджемты Г.
47		Уæрæда.Таурæгъ.
		Зымæг.
48		Зымæг. Хетæгкаты Къ.
49		Зымæгон цырцъырæгтæ.Тедеты Г.
50		Фыццаг мит.Цæрукъаты А.

[illegible]